

BEROEPSKWALIFICATIEDOSSIER

Productieoperator voedingsindustrie

////////////////////////////////////
BK-0012-2

1. Globaal

1.1 TITEL

Productieoperator voedingsindustrie

Deze benaming wijkt af van de benaming in de gehanteerde Competent-fiches, doch deze benaming is zeer gebruikelijk en alom gekend in de sector zelf.

1.2 DEFINITIE

Het opvolgen en analyseren van productiegegevens, het instellen, omstellen, bedienen, opvolgen en het sturen van de productie aan de installatie en/of vanuit de controlekamer, het uitvoeren van kwaliteitscontroles op geregelde tijdstippen, het uitvoeren van het basisonderhoud en het nemen van maatregelen in geval van storingen en afwijkingen, steeds in navolging van kwaliteitsprocedures, hygiëne-, milieu-, veiligheids- en productievoorschriften (kwaliteit, kosten, termijn, ...) teneinde grondstoffen aan de machine(straat), -lijn te bewerken tot (half)afgewerkte producten.

1.3 EXTRA INFORMATIE

Dit beroep wordt uitgeoefend binnen bedrijven van de voedingsindustrie. Het kan worden uitgeoefend in een ploegensysteem, tijdens het weekend of 's nachts en kan variëren naargelang het seizoen (seizoensproducten, eindejaarsproducten, ...). De activiteit wordt uitgeoefend in een besturingscabine, in een productieruimte, soms in een ruimte met hoge of lage temperatuur of in een vochtige omgeving, in een zone met gecontroleerde atmosfeer. Het dragen van een hygiënische uitrusting (haarnet, ev. mondmasker, ...) is vereist; soms zijn ook persoonlijke beschermingsmiddelen vereist (veiligheidsschoenen, gehoorbescherming,...). Respecteren van de hygiëneregels en van de regelgeving voor voedselveiligheid is een belangrijke vereiste.

1.4 SECTOREN

- Voedingsindustrie (PC118 Voedingsnijverheid, PC220 bedienden voedingsnijverheid)

1.5 BETROKKEN (ARBEIDSMARKT)ACTOREN

Hoofdindieners

Alimento vzw

Mede-indieners

COBOT vzw (Sectoriaal vormingscentrum werknemers van de textielindustrie)

WVOK v.z.w. (Werk, Vorming, Onderwijs voor de kunststoftechnologie)

WOODWIZE

GRAFOC (Sector- en Vormingsfonds voor de arbeiders uit de Printmedia Industrie)

Febelgra vzw

VDAB (Vlaamse Dienst Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding)

Co-Valent (Vormingsfonds voor de sector Chemie, Kunststoffen en Life Sciences)

1.6 REFERENTIEKADER

Gehanteerde referentiekaders

- Competent-fiche (SERV): H210201 Operator van installaties voor de productie van voedingsmiddelen (m/v), 20 maart 2012
- Competent-fiche (SERV): H330101 Operator verpakkingsinstallaties (m/v), 20 maart 2012
- Competent-fiche (SERV): H330301 Bereider-voorbereider van industriële grondstoffen en producten (m/v), 20 maart 2012
- Beroeps(competentie)profiel: D/2000/4665/37 Productieoperator , 1 oktober 2000
- Andere: Competentietyologie van de operatorfunctie in de voedingsindustrie (IPV-document)

Voor het generieke deel werden ook volgende informatiebronnen gehanteerd

- H220201 : Operator houtbewerking
- H210201 : Operator van installaties voor de productie van voedingsmiddelen
- H330101 : Operator verpakkingsinstallaties
- H330301 : Bereider van grondstoffen
- H320101 : Productiemedewerker kunststofverwerking

- H320201 : Regelaar kunststofverwerking
- H290301 : Operator verspanende bewerkingen

Relatie tot het referentiekader

Voor het generiek deel van het beroepskwalificatiedossier werd een matrix opgemaakt waarin de voornaamste Competent-fiches voor elke sector naast elkaar geplaatst werden. Daarin werd snel duidelijk dat de Competent-fiches melding maken van gelijkaardige competenties, die echter op een andere wijze verwoord worden. Er werd vervolgens voor elke competentie gezorgd voor een algemene, gemeenschappelijke en duidelijke verwoording die de goedkeuring wegdraagt van alle vertegenwoordigers van de betrokken sectoren. Het referentiekader werd aangevuld met competenties, opgenomen in de beroepscompetentieprofiel van de SERV of materialen aangereikt door de sectoren.

Het luik van de specifieke activiteiten werd voorbehouden voor sectorspecifieke competenties of gegevens. Deze werkwijze werd doorgetrokken naar de vijf descriptorelementen. De betrokken sectoren willen hierbij aangeven dat hun beroepskwalificatiedossiers een zeer hoge mate van gelijkenissen vertonen, maar tegelijkertijd toch een aantal eigenheden bezitten die maken dat ze samen niet in één gemeenschappelijk beroepskwalificatiedossier kunnen voorkomen. Wel kan men hieruit concluderen dat de beroepsbeoefenaars sectoroverschrijdend inzetbaar zijn, mits zij bijkomende sectorspecifieke competenties verwerven.

2. Competenties

2.1 OPSOMMING COMPETENTIES

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
1. Verzamelt en neemt kennis van de productiefiches en -voorschriften				
• Neemt de werkzaamheden van de vorige ploeg over	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van ICT • Basiskennis van registratie- en informatiesystemen • Basiskennis van productieplanning • Basiskennis van communicatietechnieken • Kennis van interne productieprocedures
• Neemt de planning door	✓			
• Controleert en houdt zich aan productieorder en technische fiche	✓			
• Raadpleegt (technische) voorschriften en	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
productfiches				<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van kwaliteitscontrolesystemen • Kennis van etikettering en productidentificatie • Grondige kennis van het productieproces
2. Controleert de voorraad grondstoffen en materialen (beschikbaarheid, tekorten, hoeveelheid, dosering, mengeling, conformiteit, kwaliteitsafwijkingen,...)				
• Houdt de voorraad op peil en onderneemt actie bij tekorten	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van ICT • Basiskennis van opslag- en stapeltechnieken • Basiskennis van registratie- en informatiesystemen • Basiskennis van voorraadbeheer en gereedschappen • Kennis van productieapparatuur en gereedschappen • Kennis van de grondstoffen • Kennis van kwaliteitscontrolesystemen • Kennis van kwaliteitsnormen, waarden en toleranties • Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften • Kennis van persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen • Kennis van (veiligheids)pictogrammen • Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken • Kennis van etikettering en productidentificatie • Kennis van toestellen voor goederentransport • Grondige kennis van procedures voor productcontrole
• Gebruikt toestellen voor goederentransport			✓	
• Controleert de te verwerken grondstoffen en onderneemt actie bij afwijkingen	✓			
• Stemt de hoeveelheid grondstoffen af op de opdracht	✓			
• Volgt informatie van beeldschermen op	✓			
• Gebruikt controle-instrumenten en interpreteert de controlegegevens	✓			
• Houdt rekening met de interne codering	✓			
• Past hef- en tiltechnieken toe			✓	
3. Stelt de machine-(straat), -lijn in door het instellen, selecteren van een basisprogramma				
• Houdt zich aan productieorder en technische fiche	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis pneumatica gelinkt aan de werking van de installatie

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Stelt de machine(onderdelen) manueel of computergestuurd in 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis hydraulica gelinkt aan de werking van de installatie • Basiskennis PLC (programmable logic controller - programmeerbare logische eenheid) • Kennis van productieapparatuur en gereedschappen • Kennis van de werking van een machine-(straat), -lijn • Kennis van procedures voor het afstellen van de machine-(straat), -lijn • Kennis van de grondstoffen • Grondige kennis van het productieproces
<ul style="list-style-type: none"> • Kiest een programma/receptuur uit een keuzemenu voor de productie 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Stelt de parameters en coördinaten manueel of computergestuurd in en volgt ze op, onder andere via beeldschermen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Raadpleegt (technische) voorschriften en productfiches 	✓			
4. Controleert de veiligheidsvoorzieningen van de machine-(straat), -lijn				
<ul style="list-style-type: none"> • Raadpleegt veiligheidsvoorschriften en leeft ze na 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van storingsanalyse • Kennis van de werking van een machine-(straat), -lijn • Kennis van onderhoudstechnieken en -procedures voor preventief basisonderhoud • Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften • Kennis van persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen • Kennis van (veiligheids)pictogrammen • Kennis van nood- en evacuatieprocedures • Kennis van procedures om de machine-(straat), -lijn te bedienen (incl. opstart- en stopprocedures)
<ul style="list-style-type: none"> • Volgt informatie op, zowel ter plaatse als via beeldschermen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Doet veiligheidscontroles/controlerondes 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Merkt afwijkingen, storingen of de nood aan preventief onderhoud aan de machine-(straat), -lijn op 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Evalueert veiligheidsrisico's en neemt gepaste maatregelen 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Legt de productie stil indien nodig 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Meldt problemen aan de verantwoordelijke 		✓		
5. Start, bedient en stopt de machine- (straat), -lijn				
<ul style="list-style-type: none"> • Houdt zich aan (technische) voorschriften en productiefiches 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van opslag- en stapeltechnieken • Basiskennis van meet- en

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
• Merkt afwijkingen, storingen of de nood aan preventief onderhoud op		✓		<ul style="list-style-type: none"> regeltechnieken Basiskennis van registratie- en informatiesystemen Kennis van interne productieprocedures Kennis van de werking van een machine-(straat), -lijn Kennis van procedures voor het afstellen van de machine-(straat), -lijn Kennis van de grondstoffen Kennis van kwaliteitsnormen, waarden en toleranties Kennis van (veiligheids)pictogrammen Kennis van nood- en evacuatieprocedures Kennis van procedures om de machine-(straat), -lijn te bedienen (incl. opstart- en stopprocedures) Grondige kennis van het productieproces
• Start de machine-(straat), -lijn op			✓	
• Verzorgt de toevoer van grondstoffen en hulpproducten			✓	
• Draait proef			✓	
• Bedient de machine-(straat), -lijn			✓	
• Volgt informatie op, zowel ter plaatse als via beeldschermen	✓			
• Interpreteert gegevens en reageert passend	✓			
• Stelt parameters manueel of computergestuurd af	✓			
• Realiseert een zo efficiënt mogelijk procesverloop	✓			
• Regelt de afvoer van geproduceerde goederen	✓			
• Doet controles/controlerondes	✓			
• Stopt de machine-(straat), -lijn			✓	
6. Bewaakt het (geautomatiseerde) productieproces en stuurt bij indien nodig				
• Doet controles/controlerondes	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis pneumatica gelinkt aan de werking van de installatie Basiskennis van meet- en regeltechnieken Basiskennis hydraulica gelinkt aan de werking van de installatie Basiskennis van statistiek Basiskennis van storingsanalyse Basiskennis van registratie- en informatiesystemen Kennis van interne productieprocedures Kennis van productieapparatuur en gereedschappen
• Volgt informatie op, zowel ter plaatse als via beeldschermen	✓			
• Verzamelt, controleert en analyseert gegevens van beeldschermen, controlepanelen, ...	✓			
• Merkt afwijkingen, storingen of de nood aan preventief onderhoud op en neemt op passende wijze actie		✓		
• Gaat na wat de oorzaak is van een storing, afwijking		✓		

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Regelt machineonderdelen bij volgens de analyse 	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Kennis van de werking van een machine-(straat), -lijn • Kennis van de grondstoffen • Kennis van kwaliteitsnormen, waarden en toleranties • Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften • Kennis van (veiligheids)pictogrammen • Kennis van nood- en evacuatieprocedures • Kennis van procedures om de machine-(straat), -lijn te bedienen (incl. opstart- en stopprocedures) • Grondige kennis van het productieproces
<ul style="list-style-type: none"> • Regelt parameters/coördinaten bij volgens de analyse 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Legt de productie stil indien nodig 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Meldt problemen, afwijkingen aan de verantwoordelijke 		✓		
<ul style="list-style-type: none"> • Houdt gegevens bij over de aard van de storing of afwijking, het tijdstip en de oplossing 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Raadpleegt (technische) voorschriften en productiefiches 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Anticipeert proactief op afwijkingen en storingen 		✓		
7. Voert preventief of correctief basisonderhoud uit aan de machine-(straat), -lijn				
<ul style="list-style-type: none"> • Merkt de noodzaak aan technisch onderhoud op 		✓		<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis pneumatica gelinkt aan de werking van de installatie • Basiskennis hydraulica gelinkt aan de werking van de installatie • Basiskennis van meet- en regeltechnieken • Basiskennis van registratie- en informatiesystemen • Kennis van interne productieprocedures • Kennis van productieapparatuur en gereedschappen • Kennis van de werking van een machine-(straat), -lijn • Kennis van onderhoudstechnieken en -procedures voor preventief basisonderhoud • Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften
<ul style="list-style-type: none"> • Plaatst de machine-(straat), -lijn in veiligheidsmodus voor het uitvoeren van onderhoud 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Houdt zich aan onderhoudsplan en -richtlijnen 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Voert eenvoudige onderhoudswerkzaamheden uit 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> • Rapporteert problemen aan de technicus of de verantwoordelijke 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Verleent hulp en advies aan onderhoudstechnici 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Registreert basisonderhoud 	✓			
8. Registreert en rapporteert het verloop van het productieproces				

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> Houdt gegevens bij over het productieproces Houdt gegevens bij over het gebruik van materiaal Rapporteert mondeling en/of schriftelijk aan collega's en leidinggevenden 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ✓ 			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van ICT Basiskennis van registratie- en informatiesystemen Basiskennis van communicatietechnieken Kennis van de grondstoffen Grondige kennis van het productieproces Grondige kennis van procedures voor productcontrole
9. Voert kwaliteitscontroles uit				
<ul style="list-style-type: none"> Volgt informatie van beeldschermen op Gebruikt instrumenten voor de productcontrole Voert productcontroles uit op basis van de voorschriften Vergelijkt resultaten van controles met richtwaarden Merkt afwijkingen aan producten op Verwijdert producten die niet voldoen aan de voorschriften Interpreteert controlegegevens Gaat na wat de oorzaak is van een afwijking aan het product Rapporteert problemen aan de verantwoordelijke Legt de productie stil indien nodig Registreert de gegevens over de aard van de afwijking, het tijdstip en de oplossing Vult opvolgdocumenten in (tijdstip, waarden, ...) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ ✓ ✓ 	<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van statistiek Basiskennis van storingsanalyse Basiskennis van registratie- en informatiesystemen Basiskennis van productieplanning Kennis van interne productieprocedures Kennis van de grondstoffen Kennis van kwaliteitscontrolesystemen Kennis van kwaliteitsnormen, waarden en toleranties Grondige kennis van het productieproces Grondige kennis van procedures voor productcontrole 	
10. Stelt de machine-(straat), -lijn om				

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> Houdt zich aan productieorder en technische fiche 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van statistiek Basiskennis van storingsanalyse Basiskennis PLC (programmable logic controller - programmeerbare logische eenheid) Kennis van productieapparatuur en gereedschappen Kennis van de werking van een machine-(straat), -lijn Kennis van procedures voor het afstellen van de machine-(straat), -lijn Kennis van de grondstoffen Kennis van regels voor conversie van meeteenheden Grondige kennis van het productieproces
<ul style="list-style-type: none"> Stelt machineonderdelen manueel of computergestuurd om 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Stelt parameters manueel of computergestuurd in 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Kiest een programma/receptuur uit een keuzemenu voor de productie 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Volgt informatie op beeldschermen op 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Interpreteert gegevens en reageert passend 	✓			
11. Organiseert de eigen werkplek veilig, ordelijk en milieubewust				
<ul style="list-style-type: none"> Sorteert afval volgens de richtlijnen 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van regels m.b.t. welzijn op het werk Basiskennis van milieuzorgsystemen Kennis van productieapparatuur en gereedschappen Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften Kennis van persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen Kennis van (veiligheids)pictogrammen Kennis van regels van persoonlijke hygiëne Kennis van milieuvoorschriften
<ul style="list-style-type: none"> Houdt de werkplek schoon 			✓	
<ul style="list-style-type: none"> Bergt de eigen gereedschappen en hulpmiddelen op 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> Ziet er op toe dat veiligheids- en milieuvoorschriften worden gerespecteerd 	✓			
12. Werk in teamverband				
<ul style="list-style-type: none"> Communiqueert effectief en efficiënt 	✓			<ul style="list-style-type: none"> Basiskennis van registratie- en informatiesystemen Basiskennis van productieplanning
<ul style="list-style-type: none"> Wisselt informatie uit met collega's en 	✓			

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
verantwoordelijken				<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis van regels m.b.t. welzijn op het werk • Kennis van interne productieprocedures • Grondige kennis van het productieproces
• Rapporteert aan leidinggevenden	✓			
• Draagt de werkzaamheden over aan de volgende ploeg	✓			
• Werkt efficiënt samen met collega's	✓			
• Volgt aanwijzingen van verantwoordelijken op	✓			
13. Controleert het (uitzicht van een) product				
• Merkt afwijkingen aan de producten op		✓		<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis pneumatica gelinkt aan de werking van de installatie • Basiskennis hydraulica gelinkt aan de werking van de installatie • Kennis van het product dat gemaakt wordt • Kennis van diverse meettechnieken voor viscositeit, zuurtegraad, massa,... (steeds in functie van de te verwerken producten) • Grondige kennis van het productieproces • Grondige kennis van procedures voor productcontrole
• Neemt stalen van de producten			✓	
• Voert routinematige visuele en dimensionele keuringen of eenvoudige chemische analyses uit op grondstoffen, tussen- en eindproducten.			✓	
• Vergelijkt de resultaten met strikte kwaliteitscriteria	✓			
14. Respekteert strikte hygiëne- en voedselveiligheidsvoorschriften				
• Past hygiënewetgeving toe	✓			<ul style="list-style-type: none"> • Basiskennis pneumatica gelinkt aan de werking van de installatie • Basiskennis hydraulica gelinkt aan de werking van de installatie • Basiskennis van milieuzorgsystemen • Kennis van hygiëneregelgeving • Kennis van voedselveiligheids- en autocontrolesystemen in functie van eigen productie (HACCP, IFS, BRC...*) • Kennis van de kritische
• Respekteert de regelgeving betreffende de voedselveiligheid (autocontrole, traceerbaarheid,...)	✓			
• Houdt rekening met kritische controlepunten (CCP - Critical Control Points) en punten van aandacht (PVA)	✓			
• Draagt specifieke kledij (haarnetje, stofjas, geen juwelen, geen piercings,...)			✓	

Activiteiten	Vaardigheden			Kenniselementen per activiteitenblok
	Cognitieve	Probleemoplossende	Motorische	
<ul style="list-style-type: none"> • Reinigt en desinfecteert machines en materiaal volgens richtlijnen 	✓			controlepunten (CCP) en punten van aandacht (PVA) <ul style="list-style-type: none"> • Kennis van diverse reinigingstechnieken • Kennis van bewaringstechnieken en verpakkingen (steeds in functie van de eigen productie) • Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften • Kennis van regels van persoonlijke hygiëne
<ul style="list-style-type: none"> • Stelt de machine in voor automatische reiniging (CIP - Cleaning in Place) 	✓			
<ul style="list-style-type: none"> • Meldt elke situatie waarvan vermoed kan worden dat deze een gevaar voor het milieu en de (voedsel)veiligheid kan betekenen en treedt op 		✓		

2.2 BESCHRIJVING COMPETENTIES ADHV DE DESCRIPTORELEMENTEN

Kennis

Generiek

- Basiskennis van ICT
- Basiskennis van opslag- en stapeltechnieken
- Basiskennis van meet- en regeltechnieken
- Basiskennis van statistiek
- Basiskennis van storingsanalyse
- Basiskennis van registratie- en informatiesystemen
- Basiskennis PLC (programmable logic controller - programmeerbare logische eenheid)
- Basiskennis van voorraadbeheer
- Basiskennis van productieplanning
- Basiskennis van regels m.b.t. welzijn op het werk
- Basiskennis van milieuzorgsystemen
- Basiskennis van communicatietechnieken

- Kennis van interne productieprocedures
- Kennis van productieapparatuur en gereedschappen
- Kennis van de werking van een machine-(straat), -lijn
- Kennis van procedures voor het afstellen van de machine-(straat), -lijn
- Kennis van de grondstoffen
- Kennis van kwaliteitscontrolesystemen
- Kennis van kwaliteitsnormen, waarden en toleranties
- Kennis van onderhoudstechnieken en -procedures voor preventief basisonderhoud
- Kennis van veiligheidsmaatregelen en -voorschriften
- Kennis van persoonlijke en collectieve beschermingsmiddelen

- Kennis van (veiligheids)pictogrammen
- Kennis van ergonomische hef- en tiltechnieken
- Kennis van regels van persoonlijke hygiëne
- Kennis van milieuvoorschriften
- Kennis van regels voor conversie van meeteenheden
- Kennis van nood- en evacuatieprocedures
- Kennis van etikettering en productidentificatie
- Kennis van procedures om de machine-(straat), -lijn te bedienen (incl. opstart- en stopprocedures)
- Kennis van toestellen voor goederentransport

- Grondige kennis van het productieproces
- Grondige kennis van procedures voor productcontrole

Specifiek

- Basiskennis van (elektro)mechanica
- Basiskennis pneumatica gelinkt aan de werking van de installatie
- Basiskennis hydraulica gelinkt aan de werking van de installatie

- Kennis van het product dat gemaakt wordt
- Kennis van hygiëneregelgeving
- Kennis van voedselveiligheids- en autocontrolesystemen in functie van eigen productie (HACCP, IFS, BRC... *)
- Kennis van de kritische controlepunten (CCP) en punten van aandacht (PVA)
- Kennis van diverse reinigingstechnieken
- Kennis van levensmiddelentechnologie (levensmiddelencomponenten, additieven, micro-organismen, allergenen... steeds in functie van de te verwerken stoffen)
- Kennis van bewaringstechnieken en verpakkingen (steeds in functie van de eigen productie)
- Kennis van diverse meettechnieken voor viscositeit, zuurtegraad, massa,... (steeds in functie van de te verwerken producten)
- Kennis van SMED (Single-Minute Exchange of Die)

*HACCP: Hazard Analysis and Critical Control Points; IFS: International Food Standard; BRC: British Retail Consortium

Cognitieve vaardigheden

Generiek

- Neemt de werkzaamheden van de vorige ploeg over
- Neemt de planning door
- Controleert en houdt zich aan productieorder en technische fiche
- Raadpleegt (technische) voorschriften en productfiches
- Houdt de voorraad op peil en onderneemt actie bij tekorten
- Controleert de te verwerken grondstoffen en onderneemt actie bij afwijkingen
- Stemt de hoeveelheid grondstoffen af op de opdracht
- Volgt informatie van beeldschermen op
- Gebruikt controle-instrumenten en interpreteert de controlegegevens
- Houdt rekening met de interne codering
- Houdt zich aan productieorder en technische fiche

- Stelt de machine(onderdelen) manueel of computergestuurd in
- Kiest een programma/receptuur uit een keuzemenu voor de productie
- Stelt de parameters en coördinaten manueel of computergestuurd in en volgt ze op, onder andere via beeldschermen
- Raadpleegt (technische) voorschriften en productfiches
- Raadpleegt veiligheidsvoorschriften en leeft ze na
- Volgt informatie op, zowel ter plaatse als via beeldschermen
- Doet veiligheidscontroles/controlerondes
- Houdt zich aan (technische) voorschriften en productiefiches
- Volgt informatie op, zowel ter plaatse als via beeldschermen
- Interpreteert gegevens en reageert passend
- Stelt parameters manueel of computergestuurd af
- Realiseert een zo efficiënt mogelijk procesverloop
- Regelt de afvoer van geproduceerde goederen
- Doet controles/controlerondes
- Volgt informatie op, zowel ter plaatse als via beeldschermen
- Verzamelt, controleert en analyseert gegevens van beeldschermen, controlepanelen, ...
- Regelt machineonderdelen bij volgens de analyse
- Regelt parameters/coördinaten bij volgens de analyse
- Houdt gegevens bij over de aard van de storing of afwijking, het tijdstip en de oplossing
- Raadpleegt (technische) voorschriften en productiefiches
- Plaatst de machine-(straat), -lijn in veiligheidsmodus voor het uitvoeren van onderhoud
- Houdt zich aan onderhoudsplan en -richtlijnen
- Rapporteert problemen aan de technicus of de verantwoordelijke
- Verleent hulp en advies aan onderhoudstechnici
- Registreert basisonderhoud
- Houdt gegevens bij over het productieverloop
- Houdt gegevens bij over het gebruik van materiaal
- Rapporteert mondeling en/of schriftelijk aan collega's en leidinggevenden
- Volgt informatie van beeldschermen op
- Voert productcontroles uit op basis van de voorschriften
- Vergelijkt resultaten van controles met richtwaarden
- Interpreteert controlegegevens
- Registreert de gegevens over de aard van de afwijking, het tijdstip en de oplossing
- Vult opvolgdocumenten in (tijdstip, waarden, ...)
- Houdt zich aan productieorder en technische fiche
- Stelt machineonderdelen manueel of computergestuurd om
- Stelt parameters manueel of computergestuurd in
- Kiest een programma/receptuur uit een keuzemenu voor de productie
- Volgt informatie op beeldschermen op
- Interpreteert gegevens en reageert passend
- Sorteert afval volgens de richtlijnen
- Bergt de eigen gereedschappen en hulpmiddelen op
- Ziet er op toe dat veiligheids- en milieuvoorschriften worden gerespecteerd
- Communiqueert effectief en efficiënt
- Wisselt informatie uit met collega's en verantwoordelijken
- Rapporteert aan leidinggevenden
- Draagt de werkzaamheden over aan de volgende ploeg
- Werkt efficiënt samen met collega's
- Volgt aanwijzingen van verantwoordelijken op

- Vergelijkt de resultaten met strikte kwaliteitscriteria
- Past hygiënewetgeving toe
- Respecteert de regelgeving betreffende de voedselveiligheid (autocontrole, traceerbaarheid,...)
- Houdt rekening met kritische controlepunten (CCP - Critical Control Points) en punten van aandacht (PVA)
- Reinigt en desinfecteert machines en materiaal volgens richtlijnen
- Stelt de machine in voor automatische reiniging (CIP - Cleaning in Place)
- Doet controles/controlerondes
- Gebruikt instrumenten voor de productcontrole

Probleemoplossende vaardigheden

Generiek

- Merkt afwijkingen, storingen of de nood aan preventief onderhoud aan de machine-(straat), -lijn op
- Evalueert veiligheidsrisico's en neemt gepaste maatregelen
- Legt de productie stil indien nodig
- Merkt afwijkingen, storingen of de nood aan preventief onderhoud op
- Merkt afwijkingen, storingen of de nood aan preventief onderhoud op en neemt op passende wijze actie
- Gaat na wat de oorzaak is van een storing, afwijking
- Legt de productie stil indien nodig
- Meldt problemen, afwijkingen aan de verantwoordelijke
- Anticipeert proactief op afwijkingen en storingen
- Merkt de noodzaak aan technisch onderhoud op
- Verwijdert producten die niet voldoen aan de voorschriften
- Gaat na wat de oorzaak is van een afwijking aan het product
- Rapporteert problemen aan de verantwoordelijke
- Merkt afwijkingen aan de producten op
- Meldt elke situatie waarvan vermoed kan worden dat deze een gevaar voor het milieu en de (voedsel)veiligheid kan betekenen en treedt op

Motorische vaardigheden

Generiek

- Gebruikt toestellen voor goederentransport
- Past hef- en tiltechnieken toe
- Start de machine-(straat), -lijn op
- Verzorgt de toevoer van grondstoffen en hulpproducten
- Draait proef
- Bedient de machine-(straat), -lijn
- Stopt de machine-(straat), -lijn
- Voert eenvoudige onderhoudswerkzaamheden uit
- Houdt de werkplek schoon
- Neemt stalen van de producten
- Voert routinematige visuele en dimensionele keuringen of eenvoudige chemische analyses uit op grondstoffen, tussen- en eindproducten.

- Draagt specifieke kledij (haarnetje, stofjas, geen juwelen, geen piercings,...)

Omgevingscontext

Generiek

- Dit beroep wordt uitgeoefend in productiebedrijven
- Het kan ook uitgeoefend worden in ploegen, tijdens het weekend, op feestdagen of 's nachts
- De activiteit varieert naargelang de grootte en de automatiseringsgraad van de onderneming
- Het werk vindt plaats in een productieruimte, waarbij de eigenschappen van de grondstoffen en het productieproces bepalend kunnen zijn voor de omgevingscondities van de productieruimte
- Het werk vindt plaats aan een machine(straat), -lijn, eventueel met beeldschermen en/of controlepanelen
- Het dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen is vereist en kan verschillen naar gelang de producten die behandeld worden en de aard van de uitgevoerde handelingen
- In deze sector bestaan hygiëne-, milieu- en veiligheidsvoorschriften
- Dit beroep wordt in teamverband uitgeoefend

Specifiek

- De activiteiten kunnen worden uitgeoefend in een omgeving met hoge of lage temperatuur, in een vochtige omgeving, in een omgeving met veel lawaai. Het dragen van hygiënische beschermingsmiddelen is vereist (haarnetje, schort, ...). Het naleven van de voedselveiligheids- en hygiënevoorschriften is cruciaal.

Handelingscontext

Generiek

- Communiqueert efficiënt met het team o.a. voor de overdracht naar de volgende shift
- Houdt rekening met veiligheids- en milieuvoorschriften in omgang met grondstoffen en producten
- Gaat economische en ecologische om met grondstoffen en producten
- Houdt zich aan voorschriften en procedures
- Houdt rekening met veiligheidssignalisatie op de werkplek
- Heeft permanente aandacht voor de kwaliteit van het product
- Volgt alle informatiegegevens m.b.t. het productieproces permanent op
- Houdt zich aan tijdschema's voor de realisatie van het productieproces
- Voert uiteenlopende opdrachten uit met diverse grondstoffen
- Is zich constant bewust van de mogelijke impact van zijn handelingen

Specifiek

- Heeft permanente aandacht voor de voedselveiligheid en de hygiëne

Autonomie

Generiek

Is zelfstandig in

- het zorgen voor de toevoer van de grondstoffen; het opstarten, instellen, proefdraaien, bedienen, bijstellen, omstellen en stilleggen van de machine(straat), -lijn; de opvolging van het productieproces; kwaliteitsopvolging en -controle en basisonderhoud

Is gebonden aan

- tijdschema/planning; veiligheids- en milieuvoorschriften/procedures productieorder/technische fiche; hygiëne regelgeving; kenmerken van de grondstoffen; richtwaarden; kwaliteitsnormen/voorschriften en rapporteringsprocedures

Doet beroep op

- de leidinggevende voor de planning, productieorder, meldingen van storingen, technische interventies of nood aan (extern) onderhoud, productieoptimalisatie en bijkomende instructies en doet beroep op de (onderhouds-)technieker voor storingen, technische interventies en onderhoud

Verantwoordelijkheid

Generiek

- Verzamelt en neemt kennis van de productiefiches en -voorschriften
- Controleert de voorraad grondstoffen en materialen (beschikbaarheid, tekorten, hoeveelheid, dosering, mengeling, conformiteit, kwaliteitsafwijkingen,...)
- Stelt de machine-(straat), -lijn in door het instellen, selecteren van een basisprogramma
- Controleert de veiligheidsvoorzieningen van de machine-(straat), -lijn
- Start, bedient en stopt de machine- (straat), -lijn
- Bewaakt het (geautomatiseerde) productieproces en stuurt bij indien nodig
- Voert preventief of correctief basisonderhoud uit aan de machine-(straat), -lijn
- Registreert en rapporteert het verloop van het productieproces
- Voert kwaliteitscontroles uit
- Stelt de machine-(straat), -lijn om
- Organiseert de eigen werkplek veilig, ordelijk en milieubewust
- Werk in teamverband
- Controleert het (uitzicht van een) product
- Respecteert strikte hygiëne- en voedselveiligheidsvoorschriften

2.3 ATTESTEN EN VOORWAARDEN

Wettelijke attesten en voorwaarden

Voor de beroepsuitoefening van 'Productieoperator voedingsindustrie' is het beschikken van volgende attesten en/of voldoen aan volgende voorwaarden wettelijk verplicht:

- Meldingsplicht ziekte of symptomen aan de exploitant van het levensmiddelenbedrijf zoals bepaald in Verordening (EG) nr. 852/2004 van 29 april 2004, bijlage II, hoofdstuk VIII "Persoonlijke hygiëne"

3. Arbeidsmarktrelevantie / maatschappelijke relevantie

3.1 ARBEIDSMARKTRELEVANTIE

Tewerkstelling

Bij onderzoek van de beschikbare gegevens uit de sector zelf stellen we vast dat 55% tot 68% van alle beroepen in de voedingssector behoren tot de cluster van de productieoperatoren. We kunnen de cijfergegevens over de productiemedewerker, de productieoperator en de procesoperator niet duidelijk onderscheiden. Globaal kunnen we stellen dat er 86.555 werknemers tewerkgesteld zijn in de voedingssector. Uit deze groep werken 47.605 tot 58.857 mensen in de productie als productiemedewerker, productieoperator of procesoperator.

De productieoperator behoort tot de knelpuntberoepen in Vlaanderen. We baseren ons hiervoor op de gegevens en analyses van het Studiebureau van de VDAB (gegevens voor het jaar 2011).

Technische profielen zijn schaars. Dat ervaart de voedingssector, waar de steeds verdere automatisering de vraag naar goed opgeleide productieoperatoren stimuleert. Een technische basiskennis is een pluspunt en deze wordt gecombineerd met de kennis van het product dat vervaardigd wordt. Hun taak bestaat meestal uit het instellen van de machine en het bewaken van het productieproces en de kwaliteit van het product. Daarnaast moeten ze soms ook instaan voor het eerstelijnsonderhoud. Aandacht voor voedselveiligheid en hygiëne zijn uiteraard cruciaal voor dit beroep.

Vacatures

Het aantal ontvangen vacatures voor het normaal economisch circuit zonder uitzendopdrachten voor het jaar 2011. Gezien de VDAB een onderscheid maakt tussen de beroepen “molenaar”, “broodbakker”, “brouwer”, “deegwarenbereider” en “behandelaar van voedingswaren” hebben we de gegevens over de 5 beroepen afzonderlijk opgenomen in de tabellen.

Het aantal ontvangen vacatures voor het normaal economisch circuit, voor het jaar 2011, volgens de sectoren van Arvastat, met inbegrip van de regionale indeling.

PROVINCIE	VACATURES 2011
Molenaar	
ANTWERPEN	Niet vermeld
VLAAMS-BRABANT	Niet vermeld
WEST-VLAANDEREN	Niet vermeld
OOST-VLAANDEREN	Niet vermeld
LIMBURG	Niet vermeld
BUITEN VLAANDEREN	Niet vermeld
EINDTOTAAL	0
Broodbakker	
ANTWERPEN	45
VLAAMS-BRABANT	14
WEST-VLAANDEREN	32
OOST-VLAANDEREN	41
LIMBURG	27
BUITEN VLAANDEREN	10
EINDTOTAAL	169
Brouwer	
ANTWERPEN	1
VLAAMS-BRABANT	0
WEST-VLAANDEREN	0
OOST-VLAANDEREN	4
LIMBURG	0
BUITEN VLAANDEREN	1
EINDTOTAAL	6
Deegwarenbereider	
ANTWERPEN	2
VLAAMS-BRABANT	1
WEST-VLAANDEREN	1
OOST-VLAANDEREN	2
LIMBURG	0
BUITEN VLAANDEREN	0
EINDTOTAAL	6
Behandelaar van voedingswaren	
ANTWERPEN	18
VLAAMS-BRABANT	4
WEST-VLAANDEREN	6
OOST-VLAANDEREN	7
LIMBURG	4
BUITEN VLAANDEREN	5
EINDTOTAAL	42

Vacature 2011						
Sector (ARVASTAT)	Mokelaar	Broodbakker	Brouwer	deegwarenbeheerder	Behandelaar voedingswaren	Totaal
Dranken, voeding en tabak		100	3	4	24	131
Chemie, rubber en kunststof					2	2
Overige industrie		1				1
Groot- en kleinhandel		27			9	36
Horeca en toerisme				1	1	2
Zakelijke dienstverlening		1				1
Uitzendbureaus en arbeidsbemiddeling		33	3	1	8	45
Openbare besturen		1				1
Onderwijs		3				3
Maatschappelijke dienstverlening		3				3
Eindtotaal	0	168	6	6	44	225

Het aantal vacatures voor de jaren 2003 tot en met 2011 voor het normaal economisch circuit zonder uitzendopdrachten. De laatste kolom geeft het vervullingspercentage weer. Dit percentage heeft alleen betrekking op de vacatures beheerd door de consultants van de VDAB.

JAAAR	ONTVANGEN VACATURES	VERVULLINGS PERCENTAGE
Molenaar		
2003	6	50,0 %
2004	6	100,0 %
2005	2	100,0 %
2006	2	100,0 %
2007	6	16,7 %
2008	5	100,0 %
2009	6	50,0 %
2010	1	100,0 %
2011	0	
Broodbakker		
2003	156	75,9 %
2004	156	74,3 %
2005	144	70,8 %
2006	179	73,7 %
2007	159	74,6 %
2008	172	74,0 %
2009	231	75,8 %
2010	186	81,1 %
2011	169	83,5 %
Brouwer		
2003	1	100,0 %
2004	1	0,0 %
2005	2	50,0 %
2006	4	100,0 %
2007	8	60,0 %
2008	4	100,0 %
2009	2	0,0 %
2010	4	75,0 %
2011	6	100,0 %
Deegwarenbereider		
2003	1	100,0 %
2004	3	100,0 %
2005	10	0,0 %
2006	6	100,0 %
2007	5	100,0 %
2008	32	96,0 %
2009	15	90,0 %
2010	6	66,7 %

Behandelaar van voedingswaren		
2003	660	73,5 %
2004	152	83,9 %
2005	110	93,3 %
2006	129	82,2 %
2007	248	93,4 %
2008	157	86,3 %
2009	44	67,3 %
2010	61	93,1 %

Het aantal openstaande betrekkingen aan het eind van de maand december van elk kalenderjaar en de regionale spreiding.

Totaal aantal openstaande jobs eind december						
Jaar	Molenaar	Broodbakker	Brouwer	Deegwaren bereider	Behandelaar voedingswaren	Aantal openstaande jobs
2003	0	31	0	0	96	127
2004	2	23	1	0	11	37
2005	0	25	0	1	14	40
2006	0	32	0	1	17	50
2007	0	36	0	0	19	55
2008	0	43	0	4	29	76
2009	0	38	1	3	13	55
2010	0	28	0	1	6	35
2011	0	36	1	1	11	49

4. Samenhang

Intersectorale samenhang

Productieoperatoren komen in heel wat beroepen/sectoren voor en maken allerlei producten zoals, tafels, metalen cilinders, cosmetica, voedingswaren, magazines, stoffen,.... Wat deze producten gemeen hebben is dat ze industrieel kunnen geproduceerd worden met behulp van mechanische en chemische processen. Productieoperatoren uit diverse sectoren beschikken daardoor over heel wat gemeenschappelijke competenties. Dat houdt ondermeer in dat mits het verwerven van bijkomende competenties productieoperatoren in verschillende beroepen/sectoren inzetbaar zijn.

Sectorale samenhang

De productieoperator voedingsindustrie kan starten als productiemedewerker voedingsindustrie. Gedurende deze periode zal de productiemedewerker eerst een (beperkt deel van de) machine-(straat), -lijn leren bedienen en leren instellen. In een latere fase kan hij eventueel verticaal doorgroeien tot een procesoperator, een kwaliteitscontroleur of een leidinggevende.

Productiemedewerker voedingsindustrie	Productiemedewerker hout	Productiemedewerker kunststofverwerking	Productiemedewerker textielproductielijn	Productiemedewerker drukken in de printmedia	Productiemedewerker drukafwerking in de printmedia	Productiemedewerker montage	Productiemedewerker metaalbewerking
Productieoperator voedingsindustrie	Productieoperator hout	Productieoperator kunststoffen (machineregelaar)	Productieoperator textielproductielijn	Productieoperator drukken	Productieoperator drukkerafwerkingsmachines	Productieoperator montage	Productieoperator Metaalbewerking (lassen, verspaning, plaatbewerking,...)
Procesoperator voedingsindustrie	Procesoperator hout	Procesoperator chemische en farmaceutische industrie	Procesoperator textielproductielijn	Procesoperator drukken in de printmedia	Procesoperator drukafwerking in de printmedia	Procesoperator montage	Procesoperator Metaalbewerking (lassen, verspaning, plaatbewerking,...)